

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 18. juni 2024
(OR. en)

10799/1/24
REV 1

SOC 433
EMPL 251
ECOFIN 651

NOTE

fra:	Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Social konvergens i Unionen: udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse – <i>Forelæggelse ved formanden for Beskæftigelsesudvalget og formanden for Udvalget for Social Beskyttelse</i>

Vedlagt følger til delegationerne ovennævnte udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse med henblik på forelæggelse ved de respektive udvalgsformænd på samlingen i EPSCO-Rådet den 20. juni 2024.

Udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse om social konvergens i Unionen

4. juni 2024

1. **For første gang omfattede det europæiske semester 2024 en ny landespecifik analyse af opadgående social konvergens baseret på elementerne i rammen for social konvergens på pilotbasis.** Rammen, der er nærmere beskrevet i de tilhørende nøglebudskaber fra EMCO og SPC og rapporten fra deres arbejdsgruppe¹, består af en analyse i to faser, som har til formål at vurdere risici og udfordringer i forbindelse med opadgående social konvergens i medlemsstaterne, og resultaterne indgår i EMCO's og SPC's multilaterale overvågningsaktiviteter med henblik på at orientere Rådet om den aktuelle status for social konvergens i Unionen.
2. **Første fase af analysen af rammen for social konvergens blev integreret i den fælles beskæftigelsesrapport 2024, der blev vedtaget af Kommissionen som led i efterårspakken den 21. november 2023 og efterfølgende af EPSCO-Rådet den 11. marts 2024.** I første fase af analysen blev alle medlemsstater analyseret i henhold til de 17 nøgleindikatorer på den sociale resultattavle og trafiklysmetoden for den fælles beskæftigelsesrapport, som blev anvendt på dem for at identificere potentielle risici for opadgående social konvergens, som vil kræve en dybere analyse. I den fælles beskæftigelsesrapport 2024 blev sådanne risici identificeret for syv medlemsstater².

¹ Jf. [Nøglebudskaber fra EMCO og SPC om indførelse af en ramme for social konvergens i det europæiske semester](#) og den tilhørende [rapport fra EMCO-SPC-arbejdsgruppen](#).

Dokumenterne blev forelagt EPSCO-Rådet den 12. juni 2023. Elementerne i rammen for social konvergens blev drøftet i arbejdsgruppen mellem oktober 2022 og maj 2023.

² Anden fase af analysen anses for at være berettiget, hvis seks eller flere nøgleindikatorer på den sociale resultattavle er markeret med rødt ("kritisk situation") eller orange ("bør holdes øje med") i den fælles beskæftigelsesrapport. En yderligere årsag hertil er, når en indikator, der er markeret med rød eller orange, påviser to på hinanden følgende forringelser i kategoriseringen i den fælles beskæftigelsesrapport. Dette er eksempelvis tilfældet, hvis der er en ændring fra "gennemsnitlig" til "svag, men i bedring" i 2023-udgaven af den fælles beskæftigelsesrapport efterfulgt af en yderligere forværring til "kritisk situation" i 2024-udgaven. Dette vil blive betragtet som et yderligere "flag" i forhold til minimumstærsklen på seks flag i alt. Der findes yderligere tekniske oplysninger i boksen i kapitel 1, s. 32, i og bilag 4 og 9 til [den fælles beskæftigelsesrapport 2024](#).

3. **Anden fase af analysen af rammen for social konvergens blev gennemført af Kommissionen og offentliggjort i et særligt arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene den 6. maj 2024³.** For hver af de syv medlemsstater, der blev identificeret i første fase, var anden fase af analysen baseret på en bredere vifte af kvantitative og kvalitative beviser og på en undersøgelse af medlemsstaternes gennemførte eller planlagte politikreaktion for mere indgående at vurdere, om der var udfordringer for opadgående social konvergens, og de vigtigste faktorer, der lå til grund for dem. Anden fase af analysen fokuserede udelukkende på de politikområder (blandt arbejdsmarkedet, færdigheder, social beskyttelse og inklusion), der var identificeret som potentielle risici for opadgående social konvergens i første fase. På hvert af disse politikområder havde anden fase af analysen til formål at opnå en bedre forståelse af udviklingen og faktorerne, f.eks. hvordan forskellige befolkningsgrupper og/eller regioner klarer sig, herunder ved at overveje et bredere sæt relevante tilgængelige EU-indikatorer⁴. Fremskridt med de nationale 2030-mål for beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse blev også taget i betragtning.

³ De berørte medlemsstater blev hørt om et fremskredent udkast til deres anden fase af analysen.

⁴ Selv om analysen hovedsagelig er baseret på harmoniserede EU-statistikker, der muliggør sammenlignelighed, blev der, hvor det er relevant, medtaget nationale data om elementer, for hvilke der ikke foreligger harmoniserede statistikker på EU-plan, eller hvis de giver yderligere vigtig indsigt med henblik på at kvalificere og/eller supplere dokumentationen fra EU-statistikker.

4. **På grundlag af anden fase af analysen foretog EMCO og SPC en række "evalueringer af social konvergens" den 16. maj 2024.** Evalueringerne dækkede de risici og udfordringer for opadgående social konvergens, som de medlemsstater, der blev analyseret i Kommissionens anden fase af landeanalysen af social konvergens, stod over for, sammen med gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger for 2023, som blev fremsat til disse medlemsstater, hvor det var relevant. Integrering af landeanalyserne af rammen for social konvergens i de multilaterale overvågningsaktiviteter gjorde det muligt for EMCO og SPC at dække den bredere anden fase af analysen af opadgående sociale konvergens sammen med overvågningen af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger for 2023, hvilket gjorde det lettere at opnå en bredere fælles forståelse af arbejdsmarkedet, færdigheder og sociale udfordringer samt af den dermed forbundne politikudvikling takket være de multilaterale drøftelser. Nogle medlemsstater roste Kommissionens grundige analyse samt muligheden for at fremsætte bemærkninger til den bilateralt inden færdiggørelsen. Med henblik på eventuelle fremtidige finjusteringer påpegede nogle få medlemsstater imidlertid også mangler i forbindelse med et meget begrænset antal af de aftalte nøgleindikatorer på den sociale resultattavle, der blev anvendt til første fase af analysen, og behovet for at tage hensyn til indikatorernes aktualitet og særlige nationale forhold i anden fase af analysen.
- **Med hensyn til overordnede resultater er der blevet identificeret en række udfordringer for opadgående social konvergens vedrørende forskelle på arbejdsmarkeder og inden for uddannelsessystemer samt social beskyttelse og inklusion.** Køn, alder, socioøkonomisk baggrund, statsborgerskab og etnisk oprindelse hænger alt ofte fortsat i høj grad sammen med uddannelses- og arbejdsmarkedsresultater, bl.a. ved at gøre adgang til opkvalificerings- og omskolingsmuligheder, rimelige arbejdsvilkår, social-, pleje- og sundhedstjenester af høj kvalitet og økonomisk overkommelige boliger relativt vanskeligere. Den betydelige indvirkning af disse faktorer fører til uligheder mellem befolkningsgrupper og på tværs af regioner, hvilket generelt har tendens til at hæmme den sociale samhørighed på både nationalt og europæisk plan. I denne forbindelse viste evalueringerne også, at det fortsat er afgørende at anvende solide overvågningsværktøjer og foretage konsekvensanalyser, der gør det muligt at vurdere effektiviteten af de trufne foranstaltninger og identificere eventuelle tilpasninger, som er nødvendige under gennemførelsen heraf.

- **Med en beskæftigelsesfrekvens i EU, der var på sit højeste, og en arbejdsløshed, der var på sit laveste, var 2023 præget af meget stærke arbejdsmarkeder med en betydelig mangel på arbejdskraft og færdigheder.** Der er synlige tegn på konvergens mellem medlemsstaterne, navnlig i beskæftigelsesfrekvensen, hvor medlemsstater med et dårligere udgangspunkt har haft større forbedringer. På samme måde har andelen af unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, fortsat sin nedadgående tendens, navnlig i de medlemsstater, hvor den fortsat ligger over EU-gennemsnittet. Selv om indikatorer også peger i retning af en mindsket segmentering af arbejdsmarkedet, udgør den høje forekomst af atypiske arbejdsformer fortsat udfordringer, når den er kombineret med mangler i social beskyttelse for midlertidigt ansatte og selvstændige. Hvad angår beskæftigelsespolitikker, fremhæves det i evalueringerne generelt, at opadgående social konvergens kun kan fremmes, hvis medlemsstaterne effektivt afhjælper de eksisterende forskelle i beskæftigelsesfrekvensen i befolkningen og øger arbejdsmarkedsdeltagelsen for underrepræsenterede grupper og personer i sårbare situationer, herunder personer med handicap. Dette kræver en styrkelse af kapaciteten til at udarbejde veludformede og mere målrettede aktive arbejdsmarkedspolitikker kombineret med andre støttetjenester, der understøtter personer i den erhvervsaktive alder og udstyrer dem med de færdigheder, der er nødvendige for at komme ind, forblive og gøre fremskridt på arbejdsmarkedet, herunder med hensyn til grønne og digitale færdigheder.

- **Udviklingen i forbindelse med færdigheder tegner et mere blandet billede med en positiv udvikling i nogle medlemsstater og stagnation i andre.** EU er stadig langt fra at nå det overordnede mål for 2030 for voksnes deltagelse i læring, og der er stadig behov for en betydelig indsats på nationalt plan. Der er ved at blive gennemført foranstaltninger, også med støtte i form af EU-midler – navnlig via genopretnings- og resiliensfaciliteten og Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) – med henblik på at reformere erhvervsuddannelsessystemerne og de videregående uddannelsessystemer, styrke og udvide uddannelsesprogrammerne inden for aktive arbejdsmarkedspolitikker, øge niveauet af digitale færdigheder og styrke **prognosesystemerne** for færdigheder, også i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og den private sektor. Omfanget af udfordringen kræver ikke desto mindre yderligere politiktiltag, herunder i lyset af den grønne og den digitale omstilling samt demografiske ændringer. Der er fortsat udfordringer med hensyn til at håndtere uddannelsesfrafald, og der er kun tale om minimale synlige fremskridt i denne henseende. Med hensyn til færdighedspolitikker er det generelt fortsat afgørende at håndtere den socioøkonomiske baggrunds indvirkning på adgangen til uddannelse af høj kvalitet og de dermed forbundne resultater for at fremme opadgående social konvergens, idet lavtuddannede personer fortsat er mindst tilbøjelige til at deltage i uddannelsesaktiviteter og dermed også til drage fordel af den grønne og den digitale omstilling.

- **I mange medlemsstater bør det fortsat være en prioritet at sikre adgang til aktive inklusionsforanstaltninger af høj kvalitet, som er integreret med adgang til væsentlige og sociale tjenester – navnlig for lavindkomstfamilier.** Udviklingen i fattigdom og social udstødelse er fortsat bekymrende, navnlig da den høje inflation i løbet af de seneste to år – også på grund af Ruslands angrebskrig mod Ukraine – uundgåeligt har haft større indvirkning på lavindkomsthusholdstande og arbejdsløse husholdstande. Dette har også i nogle medlemsstater resulteret i lavere reallønninger og højere fattigdomsfrekvens blandt personer i arbejde. Medlemsstaternes bestræbelser på at øge de sociale ydelser blev faktisk ofte modvirket af stigende energipriser og priser på basale råvarer, hvilket betyder, at disse ydelser ikke er tilstrækkelige til at føre folk ud af fattigdom. I betragtning af behovet for at sikre både finanspolitisk holdbarhed og tilstrækkelighed af sådanne foranstaltninger er der stadig mulighed for at forbedre effektiviteten af de offentlige udgifter og øge effektiviteten af sociale overførsler til fattigdomsbekæmpelse. I nogle medlemsstater kan større effektivitet inden for sociale udgifter også bidrage til at tackle udfordringerne i forbindelse med sundheds- og langtidsplejesystemerne, navnlig hvis egenudgifter til sundhedspleje og langtidspleje vejer tungt på de mest sårbare. Børnefattigdommen er også generelt høj, navnlig i husholdstande med enlige forsørgere med forsørgelsesberettigede børn, hvilket gør det afgørende at gennemføre den europæiske børnegaranti fuldt ud i alle medlemsstater. Omvendt er der generelt visse synlige fremskridt med hensyn til den indsats, der er gjort for at udvide adgangen til formel børnepasning for børn under tre år.

5. **Kommissionen har til hensigt at anvende anden fase af analysen af rammen for social konvergens og resultatet af de multilaterale overvågningsevalueringer, der foretages i EMCO og SPC, til at danne grundlag for forårspakken om det europæiske semester.** De vigtigste resultater vil, hvor det er relevant, blive afspejlet i landerapporterne og danne grundlag for Kommissionens overvejelser om forslagene til landespecifikke henstillinger for 2024 på beskæftigelses-, færdigheds- og socialområdet, alt efter hvad der er relevant, men uden nogen form for automatik. På grundlag af Kommissionens forslag vil EMCO og SPC færdiggøre de landespecifikke henstillinger den 2.-3. juli forud for deres vedtagelse af Rådet.

6. **I anden halvdel af året vil EMCO og SPC foretage en vurdering af pilotanalysen af opadgående social konvergens på grundlag af elementerne i rammen for social konvergens, der blev gennemført i dette europæiske semester 2024.** Denne vurdering af pilotanalysen vil bl.a. omfatte dens merværdi og eventuelle indvirkning på den administrative byrde, og Rådet vil blive underrettet herom i overensstemmelse med den tilhørende opfordring i Rådets konklusioner om den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst og den fælles beskæftigelsesrapport 2024⁵. Den nye EU-forordning, der blev vedtaget af medlovgiverne efter evalueringen af den økonomiske styring, henviser til *"en ramme til at identificere risici for social konvergens"* som et værktøj i semestret, der bygger på artikel 148 i TEUF. I betragtning 8 præciseres det, at *"som led i sin integrerede analyse af den beskæftigelsesmæssige og sociale udvikling inden for rammerne af det europæiske semester vurderer Kommissionen risiciene for den opadgående sociale konvergens i medlemsstaterne og overvåger fremskridtene med gennemførelsen af principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder på grundlag af den sociale resultattavle og principperne i rammen for social konvergens"*⁶.
-

⁵ Jf. punkt 18 i [Rådets konklusioner om den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst og den fælles beskæftigelsesrapport 2024](#), som EPSCO-Rådet godkendte den 11. marts 2024.

⁶ Jf. betragtning 8 og artikel 3, litra b), i [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning](#) samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.